

SMRŽICKÝ z p r a v o d a j

7. ročník

č. 3 / září 2018

www.smrzice.cz

25. a 26. srpna se uskutečnil šestý ročník mezinárodního fotbalového turnaje mladších žáků „O pohár starostky Obce Smržice“.

Jubilejní 20. ročník Smržické šlapky, který se konal v sobotu 1. září, poznamenal deštivé počasí.

Pondělí 3. září byl prvním školním dnem pro 13 prvňáčků naší školy.

Nový školní rok zahájila mateřská škola ještě ve staré budově.

Ve čtvrtek 6. září vyšlo téměř šest desítek smržických seniorů na oblíbenou obecní akci s názvem Loučení s létem.

Následné posezení seniorů zpříjemnil Karel Kekeši svým úžasným zpěvem krásných písniček za doprovodu harmoniky.

Obsah

- 2 Informace z matriky
Radka Odvářková
- 4 Komise životního prostředí
Eva Křístková
- 9 Obecní knihovna
Veronika Pospíšilová
- 11 Kulturně-sportovní komise
Zdeněk Balcařík
- 12 Z obce Smržice za 1. světové války
a v prvních dnech Československé
republiky
Prof. Jiří Fiala
- 18 Dopady 1. světové války na Smržice
Prof. Aleš Lebeda
- 31 Základní škola
Mgr. Eva Vlčková
- 35 Mateřská škola
Bc. Veronika Přikrylová, Ilona Přikrylová
- 37 Spolek rodičů při MŠ
Ing. Pavla Slezáčková
- 39 TJ Sokol Smržice
Irena Laurenčíková
- 40 Klub českých turistů Smržice
Zdeněk Balcařík
- 42 Český zahrádkářský svaz Smržice
Jaroslava Smičková
- 44 Myslivecký spolek Smržice
Miroslav Herman
- 45 Tělovýchovná jednota
Jiří Přikryl
- 46 Firma LASKI
Ing. Lukáš Beránek

Komise životního prostředí (str. 4-8)

Základní škola (str. 31-34)

Mateřská škola (str. 35-36)

TJ Sokol Smržice (str. 39)

Za původnost a věcnou správnost příspěvků odpovídají jejich autoři. Názory vyjádřené v článcích nemusí být totožné s názorem vydavatele a redakční rady.

Informace z matriky

**Ve třetím čtvrtletí roku 2018 oslavili krásných
70, 75, 80, 85 a více let tito občané:**

Anna Jahodová	4. 7. 1938	Olší	80 let
Žofia Murinová	12. 7. 1938	Zákostelí	80 let
PaedDr. Hana Vrtalová	19. 7. 1943	Blíšťka	75 let
Božena Dostálová	21. 7. 1948	Koblížnice	70 let
Blanka Konečná	24. 7. 1929	Příční	89 let
Jiří Dokoupil	27. 7. 1938	Koupelky	80 let
Alžběta Peková	2. 8. 1929	Dr. Ondroucha	89 let
Hubert Vondrášek	11. 8. 1943	Prostějovská	75 let
Alena Šimková	13. 8. 1948	Podhájí	70 let
Alois Zwiener	24. 8. 1928	Prostějovská	90 let
Anna Zakovová	28. 8. 1948	Trávníky	70 let
Josefa Hvozdecká	4. 9. 1938	Vodárna	80 let
Zdeněk Látal	6. 9. 1948	Trávníky	70 let
Jaromír Kaprál	23. 9. 1948	Zákostelí	70 let
Miroslav Bugner	28. 9. 1948	Gegřice	70 let

Gratulace

V pátek 27. července oslavil 80. narozeniny pan Jiří Dokoupil, kterému by tento věk nikdo nehádal. Jeho velkým koníčkem je fotbal, kterému se věnuje od mládí. Dnes jako fanoušek neschází na žádném fotbalovém zápase.

Koncem srpna jsme přišli popřát k 90. narozeninám panu Aloisi Zwienerovi. Pan Zwiener pochází z Horního Domašova (dnes Bělá pod Pradědem). Od roku 1959 žije ve Smržicích v rodinném domě, který sám postavil. Celý život pracoval ve šlechtitelské stanici a i v důchodu se stále věnuje zahrádce.

Zlatá svatba

Padesát let společného života oslavili 3. srpna manželé Zdeněk a Zdeňka Škobrtalovi, kteří bydlí v ulici Příční. Manželé Škobrtalovi nám prozradili, že ke svému 50. výročí společně prožitých let dostali jako dárek lázeňský pobyt do Hodonína. A protože mají kraj s vinohrady rádi, tak si jeden založili na své zahradě. Pečují o něj tak vzorně a zodpovědně, že mají hrozny vína takové, jaké nemají ani mnohem zkušenější vinaři na jihu Moravy.

Rozloučili jsme se s těmito občany:

Marie Zapletalová	(*1933)	Prostějovská 126, zemřela 6. 8. 2018 ve věku 85 let
Miroslav Skácel	(*1926)	Příční 424, zemřel 10. 8. 2018 ve věku 92 let
Ivo Janeček	(*1964)	J. Krezy 40, zemřel 9. 9. 2018 ve věku 54 let
David Smička	(1980)	Trávníky 359, zemřel 25. 9. 2018 ve věku 38 let

Radka Odvářková - matrikářka obce

Komise životního prostředí

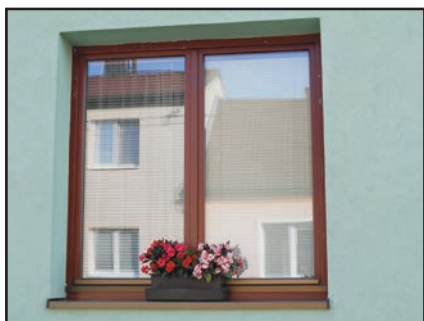
Návštěvníci naší obce v letním období velmi často oceňují, že se veřejná zeleň a květinové výsadby na veřejných prostranstvích prolínají s květinovou výzdobou našich domů, kterou si zajišťují sami občané. Je to patrné na řadě míst v naší obci, například v sousedství obchodu Smržičanka, na ulici Trávníky, v ulici Mlýnská nebo Podhájí. Domů s vkusnou květinovou výzdobou v naší obci zcela jistě přibývá a každoročně se objeví něco originálního a nového, co nás mile překvapí. Doposud jsme ani zdaleka nemohli ocenit všechny občany, kteří by si to za úpravu okolí svého domu zasloužili. A platí to nejen pro ty, kteří mají před domem větší prostor, kde si mohou dovolit velkorysé zahradnické úpravy, ale tím více pro ty, kteří mohou vyzdobit třeba jen jediné okno. Velice sympaticky působí truhlík s květinami na jediném okně domu se světle zelenou fasádou v ulici Za Kovárnou (Obrázek 1).

Zejména květiny v truhlících v letošním horkém a suchém létě vyžadovaly ještě větší péči, než v jiných letech. Problém s jejich zálivkou nastává v době letních dovolených. Stačí jen pár dnů a naše snaha a investice mohou přijít vniveč. A právě v takových situacích si uvědomujeme, jak důležití jsou dobří sousedé, kteří jsou ochotní se o květiny na našich oknech postarat. Mé osobní poděkování tedy patří naším sousedům, Jole a Pavlovi Studených za takřka dvacetiletou péči o květiny v truhlících na našich oknech a také za péči o další živé obyvatele naší zahrady v době našich dovolených. Víím, že podobných příkladů sousedské pomoci je v naší obci víc, takže pro všechny posílám vzkaz: „Sousedé, díky!“ Právě oni by si zasloužili zvláštní ocenění za letní květinovou výzdobu.

V letošním roce komise životního prostředí vybrala ty občany, jejichž dům vytváří s květinovou výzdobou harmonický celek. Prostor před domem manželů Vladislava a Věry Kočí (Podhájí 196) zdobí pečlivě udržovaný záhon růží (Obrázek 2). I docela malý prostor předzahrádky před domem paní Daši Znojilové (Trávníky 234) působí přívětivě a útulně (Obrázek 3); paní Znojilová navíc květinovou výsadbou zkrášlila břeh Českého potoka, který přiléhá k jejich pozemku. Okolí domu manželů Bohuslava a Aleny Kristkových (Mlýnská 495) vytváří dojem klidného „mechového zátiší“ (Obrázek 4). Květinová výzdoba oken domu manželů Josefa a Zuzany Ježkových (Kobližnice 52) představuje jednoduchou a vkusnou klasiku. Pan Jiří Doseděl (Trávníky 360) zvolil velmi osobitý přístup, a to jednoduchou, barevně téměř minimalistickou výzdobu oken, která je podtržena geometrickými liniemi

živého plotu v předzahrádce. Výsledek vypadá skvěle (Obrázek 5).
 Veřejné vyhlášení výsledků letní etapy soutěže v květinové výzdobě domů se uskutečnilo dne 27. září 2018 v Kulturním domě ve Smržicích před přednáškou a besedou, kterou pořádala komise životního prostředí (Obrázek 6).
 Ocenění občané obdrželi okrasné keře, které pro tuto příležitost věnovala firma Arboeko a pěstební substráty firmy Gramoflor, které věnoval pan. Ing. Zbyněk Slezáček.
 Komise životního prostředí děkuje všem občanům za to, že péčí o květiny u svých domů přispívají k pěknému vzhledu naší obce.

Eva Křístková – Komise životního prostředí

1 2

3 4

5 6

Výsadba lípy ke 100. výročí vzniku Československa

Ve čtvrtek 27. září 2018 se konala v naší obci první vzpomínková akce u příležitosti 100. výročí vzniku Československa, a to přednáška prof. Jiřího Fialy z Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci na téma: „Rozpad Rakousko-uherské říše a první dny Československé republiky v Olomouci, Prostějově a ve Smržicích“.

Ve slavnostně vyzdobeném kulturním domě se sešlo asi 35 posluchačů, kteří se zájmem vyslechli, co se v našich zemích událo před 1. světovou válkou, co ji spustilo a jaké události předcházely vzniku samostatného

Československa. Prof. Fiala připomněl posluchačům také konkrétní události, které se v té době odehrály v Olomouci, Prostějově a také přímo ve Smržicích. Další, a to velmi slavnostní událostí, která se odehrála v sobotu 29. září ve Smržicích v parku Sv. Jana Nepomuckého, byla výsadba Lípy 100. výročí vzniku Československa. Příjemnou atmosféru navodilo již samotné počasí. Sluneční paprsky prozářily celý prostor parku, ve kterém se stromy a keře začínaly vybarvovat do krásných podzimních barev a vytvořily tak příjemnou kulisu pro událost, které se zúčastnila přibližně stovka občanů Smržic, včetně zástupců místních spolků a organizací. Podle uniforem bylo možné mezi nimi rozpoznat členy Mysliveckého spolku Smržice a Sokola Smržice. Čestnou stráž u pamětního kamene umístěného v blízkosti vysazované lípy stáli dva chlapci

ci ve skautských krojích. K slavnostnímu a důstojnému rámci této události přispěla skupina čtyř zástupců místního Sboru dobrovolných hasičů ve slavnostních uniformách, kterým připadla čestná úloha třímat prapor České republiky.

Paní starostka Ing. Hana Lebedová přivítala občany a připomenula mimořádný význam této chvíle v souvislosti s historií naší země a také naší obce. Hlavní proslov pak přednesl

pan prof. Aleš Lebed, který ve svém vystoupení připomenul lípu jako strom všech Slovanů, ale i symbol českého národa a české státnosti. Zdůraznil, že již naši předkové před sto lety, přesněji 19. dubna 1919, vysadili u příležitosti vzniku Československa dvě lípy před vchodem do staré smržické školy. Lípa T. G. Masaryka a Lípa Svobody tam rostou dodnes a jsou v plné síle. Další lípa pak byla slavnostně vysazena 28. října 1990 před smržickou sokolovnou jako první porevoluční možnost veřejného uctění výročí vzniku Československa a současně jako připomínka prvního výročí sametové revoluce. V další části svého vystoupení pak všechny zúčastněné stručně provedl historií naší státnosti od dob Velké Moravy, přes Přemyslovce, Lucemburky, dobu husitství, Stavovské povstání a Bitvu na Bílé hoře, přes dobu naší poroby v rakousko-uherské monarchii, dobu osvícenectví až po přelom 19. a 20. století, kdy se na české politické scéně objevuje výrazná osobnost prof. T. G. Masaryka. Profesor Lebeda dále stručně popsal události, které vedly k 1. světové válce, a zejména charakterizoval důsledky, které měla tato válka pro naše země a také přímo pro Smržice. Zdůraznil význam československých legií, mezi nimiž byli také smržičtí občané.

Velmi přitažlivým způsobem rovněž shrnul nejdůležitější historické souvislosti spojené s datem 28. října 1918, tedy se vznikem samostatného Československa. Vyzdvihl zejména význam parlamentní demokracie První republiky a také její hospodářský vzestup a významné postavení mezi nejvyspělejšími zeměmi tehdejšího světa. Připomněl dále 29. září 1938, kdy podpis Mnichovské dohody představiteli čtyř evropských mocností vedl ke ztrátě samostatnosti Československa a v podstatě znamenal počátek 2. světové války. Poválečné selhání demokratických stran a zkreslené představy občanů naší země o komunistickém režimu pak vedly v únoru 1948 k nastolení komunistické diktatury, která naši zemi přivedla k úpadku. Pokus o nastolení tzv. „socialismu s lidskou tváří“ v průběhu tzv. Pražského jara v roce 1968 byl násilně ukončen dne 21. srpna 1968 okupací Československa sovětskými vojsky a dalšími armádami Varšavské smlouvy.

Až listopad 1989 přinesl opětovné nabytí svobody a demokracie, a tím položil i základy k obnově naší země a společnosti. Mírumilovný rozchod Čechů a Slováků pak vedl počátkem roku 1993 ke vzniku dvou samostatných států, což paradoxně přispělo k jejich ještě většímu sblížení a posílení vzájemných sympatií. Prof. Lebeda dále konstatoval, že v současné době je v naší zemi životní standard na vysoké úrovni, nikdy předtím se zde lidé neměli tak dobře. Země se však dostala v posledních letech do politické pasti, kterou jednak zapříčiňují aktivity prezidenta Miloše Zemana, které nás posouvají na východ,

tedy do vlivu Ruska, kam historicky nepatříme, a jednak aktivity premiéra Andreje Babiše, jehož komunistická minulost ve spojení se současným politickým a hospodářským působením naší zemi diskreditují a oslabují. V této souvislosti prof. A. Lebeda zdůraznil, že není možné k těmto aktivitám lhostejně přihlížet. Je nezbytné vážně je reflektovat a projevit v tomto směru vysoký stupeň odvahy a občanské odpovědnosti.

V závěru prof. A. Lebeda vyzval všechny občany, aby v nadcházejících komunálních volbách uvážlivě volili ty subjekty, které dávají předpoklad k dalšímu rozvoji nejen naší obce, ale i celé společnosti. Poté členové komise životního prostředí předali paní starostce Ing. Haně Lebedové velkou kytici jako projev úcty a uznání její usilovné a úspěšné práci, kterou za 20 let (1998 – 2018) ve funkci starostky pro obec Smržice vykonala.

Slavnostní program poté pokračoval vystoupením mužského folklorního pěveckého sboru Rovina, který mimořádným a naprosto dojemným způsobem zazpíval československou státní hymnu, a to jak českou, tak i slovenskou část. Po něm pak měl několik pěkných tanečních vystoupení folklorní soubor Klas z Kostelce na Hané, který v hanáckých krojích předvedl všem přítomným občanům typické tance z této oblasti. Slavnost byla ukončena zpěvem pěveckého sboru Rovina.

Všichni občané měli možnost se podílet na vysazení lípy tím, že k ní přihodili kupku hlíny a také se mohli podepsat do pamětní knihy obce jako poselství pro příštím generacím. Symbolické neformální pohoštění v podobě koláčků a místní pálenky dodalo akci autentický a přirozený ráz.

Výsadba Lípy 100. výročí vzniku Československa proběhla v mimořádně důstojné, slavnostní a v některých okamžicích až velmi dojemné atmosféře.

Ohlédnutí za stoletou historií naší země, připomínka všeho pozitivního, čeho se podařilo dosáhnout, v nás jistě vzbuzuje hrdost a snad také bude inspirovat v našem občanském životě. Současně je poselstvím nejen nastupujícím, ale i příštím generacím: Vážte si svobody a demokracie, nedopusťte, aby vás o ně někdo připravil.

Eva Křístková – Komise životního prostředí

Obecní knihovna

Na zpříjemnění dlouhých podzimních a zimních večerů byly do knižního fondu obecní knihovny nakoupeny nové knihy pro naše stálé i nové návštěvníky.

Pro děti a mládež:

Harry Potter a Fenixův řád – J. K. Rowling, Harry Potter a Relikvie smrti – J. K. Rowling

Romány:

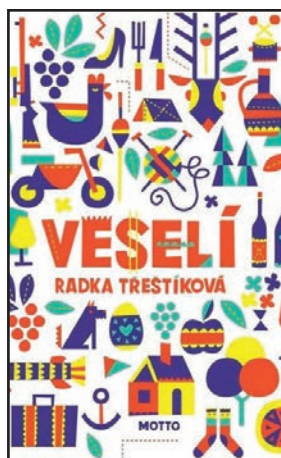
Hana – A. Mornštajnová, Veselí – R. Třeščíková, Bábovky – R. Třeščíková, Grey – E. L. James, Druhý dech – P. P. Di Borgo,

V pasti lží – B. A. Paris (thriller), Vznášedlo – I. Obermannová (povídky), Nitranská brána smrti – V. Vondruška (historie, detektivky), Ta zrzavá – S. Saudková (Biografie, memoáry)

Z výše uvedených knih bych ráda upozornila na dvě z nich. Na román Hana od Aleny Mornštajnové, která je jednou z nejlépe hodnocených knih na databazeknih.cz a na román Veselí od Radky Třeščíkové.

Hana – A. Mornštajnová: Je zima roku 1954 a devítiletá Mira se přes zákaz rodičů vypraví k řece jezdit na ledových krách. Spadne do vody, čímž se její neposlušnost prozradí, a je za to potrestána tím, že na rodinné oslavě nedostane zákusek. Nevinná příhoda z dětství však pro Miru znamená zásadní životní zvrat.

Veselí – R. Třeščíková: Když dojdete až na konec slepé ulice, máte dvě možnosti, přešlapovat na místě, anebo se vrátit. Třiatřicetiletá Eliška se rozhodla pro návrat. Zpátky na jižní Moravu. Do svého dětského pokoje. K rodičům. K sobě samé. Ke své podstatě. Protože doma jsou odpovědi.

Na začátku října mě v knihovně navštívili žáci 3. třídy naší základní školy v doprovodu paní učitelky Srnečkové. Žáci si prohlédli knihy, dostali omalovánku a malou sladkost a co mě nejvíce potěšilo, že nám přibylo a zaregistrovalo se plno malých čtenářů. V průběhu října knihovnu navštíví i žáci 4. třídy a současně se budu těšit na každoroční návštěvu dětí z mateřské školky.

Veronika Pospíšilová – knihovnice

Promítání videokroniky

Přijměte mé srdečné pozvání na další pokračování vzpomínek na události ze života naší obce, tentokrát pod názvem „Smržice na počátku tisíciletí“. Prostřednictvím zkráceného sestřihu tehdejší videokroniky budete mít možnost zavzpomínat na to, co se ve Smržicích přihodilo od roku 2002 do roku 2005. Společně si připomeneme nejen, co se v naší obci podařilo vybudovat, ale též spoustu kulturních akcí a událostí z každodenního života.

Uvidíte také mnoho zajímavých záběrů, natočených při akcích smržických fotbalistů, členů spolku turistů, zahrádkářů, hasičů a Sokola. Budete mít možnost připomenout si, jak byly vaše děti roztomilé a zavzpomínat na ty občany, kteří už nejsou mezi námi.

Promítání jsme naplánovali tentokrát docela brzy, hned v pátek 11. ledna, než začne sezona plesů a výročních schůzí smržických spolků.

Zdeněk Balcařík – Kulturně sportovní komise

Z obce Smržice za 1. světové války a v prvních dnech Československé republiky

Když dne 2. prosince 1848 přejímal v olomouckém Arcibiskupském paláci osmnáctiletý František Josef I. vládu v Rakouské říši z rukou svého strýce, císaře Ferdinanda I., dělo se tak ve víru revoluce, jež zbavila tento mnohonárodnostní stát svěřací kazajky feudálních přežitků. Jako čtyřiaosmdesátiletý stařec podepsal císař František Josef I. 28. července 1914 manifest Mým národům, jenž v reakci na zavraždění následníka habsburského trůnu Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželky Žofie rozené hraběnky Chotkové z Chotkova a Donína, od roku 1909 vévodkyně z Hohenbergu, srbským nacionalistou Gavrilem Principem dne 28. června 1914, uvrhl Rakousko-Uhersko do vřavy 1. světové války.

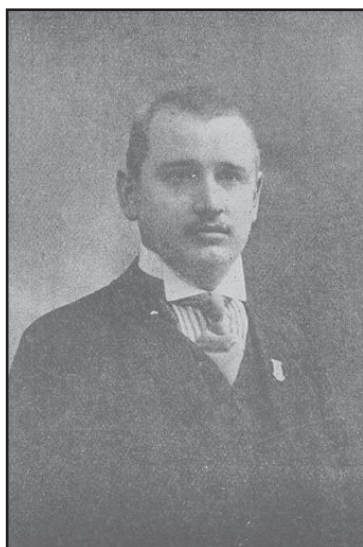
Jak se tyto dvě události promítly do života Smržic, hanácké vesnice na Prostějovsku? Spíše než personální výměna na habsburském trůnu zajímalo smržické sedláky zrušení poddanství a roboty. Žádost o potvrzení těchto usnesení moravského zemského sněmu osobně předal císaři Františku Josefu I. během zvláštního slyšení moravské sněmovní deputace smržický rychtář („pudmistr“) a zemský poslanec Josef Cásek v Olomouci dne 17. ledna 1849. Zrušení poddanství a roboty, osobnost Josefa Cáska a vznik Československa v roce 1918 připomíná ve Smržicích socha Oráče před Obecním úřadem, dílo Aloise Bučánka z roku 1928.

Zatímco prusko-rakouská válka v roce 1866 se Smržic dotkla pouze šarvátkou mezi saskou hlídkou (Sasko bylo v této válce rakouským spojencem) a pruskou patrolou, jež po sobě „střílely po uškození“, pruským rabováním všeho, „čehož bylo k snědku“, rekvizicí dvou koní a následnou epidemií cholery, znamenal sarajevský atentát nejen pro Smržice počátek čtyřletého utrpení a zbídačení.

Zádušní mše za zavražděného následníka habsburského trůnu Františka Ferdinanda d'Este a jeho choť se konala ve Smržicích 4. července 1914; poněvadž školní rok 1913/1914 byl zakončen až 15. července, účastnila se těchto bohoslužeb povinně školní mládež se svými učiteli. 25. července podepsal císař František Josef I. rozkaz o částečné mobilizaci pro případ války se Srbskem, první mobilizační den byl stanoven na 28. července, ale poněvadž tohoto dne vyhlásilo Rakousko-Uhersko Srbsku válku, změnila se částečná mobilizace v mobilizaci všeobecnou, jež byla nařízena 31. července. K vojenským útvarům tak byli povoláni nováčci ročníku 1893, záložníci a náhradní záložníci ročníků 1882–1889 a příslušníci domobrany ročníků 1872–1881. Ze Smržic vzápětí

narukovalo na 180 mužů, následovala i rekvizice koní pro vojenské potřeby, jež těžce postihla místní rolníky, zejména při žních.

Nedlouho po vypuknutí 1. světové války se Smržice neblaze dostaly do širšího povědomí v důsledku tzv. Kotkovy aféry. Rakouské úřady tehdy přistoupily k preventivnímu zatýkání opozičních politiků; na počátku září 1914 byl uvězněn předseda a jeden ze zakladatelů národně sociální strany Václav Klofáč, jenž strávil ve vazbě téměř tři roky, než byl obžalován; na svobodu se Klofáč dostal až na základě amnestie při nástupu nového císaře Karla I. v červenci roku 1917. Tvrdě byly postihovány, a to i trestem smrti, „velezrádné“ výroky – do konce roku 1914 bylo v českých zemích popraveno dvanáct osob a několik set jich bylo postaveno před soud. Zejména se tak dělo v obvodu působnosti vojenských soudů v Moravské Ostravě, kam bylo ze Lvova přemístěno velitelství rakouského 1. armádního sboru, když se na podzim 1914 podařilo ruským armádám dobýt téměř celou Halič až po linii mezi městy Gorlice a Tarnów poblíž Krakova, a východní fronta tak byla jen 250 km vzdálena od Moravské Ostravy. Celá severní polovina Moravy včetně Prostějovska se ocitla ve válečné zóně, což vedle přísné cenzury a omezení pohybu osob znamenalo vyhlášení stanného práva a nástup vojenské správy a jurisdikce. Polní soud byl umístěn v budově obchodní akademie na nároží dnešních ostravských ulic Českobratrské a Sokolské, vojenský a divizní soud zabral budovu hotelu Brioni ve Stodolní ulici.

Josef Kotek

V čele 1. armádního sboru stál generál pěchoty Ludwig Matuschka (nar. 30. listopadu 1859), 26. května 1914 sice v hodnosti polního podmaršálka zbavený funkce, ale po vypuknutí války 31. října reaktivovaný v generálské hodnosti. Pocházel z rakouského města Laxenburgu, kromě rodné němčiny ovládal plynně francouzštinu, italštinu, polštinu a ukrajinštinu a jako generál – právní laik, předsedající moravskoostravským vojenským soudům, se řídil zásadou: „Civilisté se musí přede mnou třást. Po zákonech mi nic není, ty dělají civilisté.“

Josef Kotek, narozený 14. června 1883 v Plzni, byl odborovým tajemníkem národně socialistické strany v Prostějově a redaktorem

jejích lokálních novin v Prostějově *Pokrok*, které vycházely od roku 1912. Početná místní organizace této strany zřídila před válkou ve Smržicích pobočku Prvního potravního a zásobního družstva národně socialistického dělnictva pro Prostějov a politický okres, tzv. konzum. V souvislosti se zásobovacími obtížemi se smržický konzum ocitl ve značných problémech a na důvěrnou schůzi 8. prosince 1914, jež měla rozhodnout o likvidaci konzumu, se jako referent dostavil Josef Kotek. Při rozhovoru o válečné situaci prohlásil, že v Rakousku „poslanci nejsou připuštěni ke svému právu“, že „válka způsobí bankrot“, že všichni Češi jsou „stejného smýšlení“ a že vědí, že „Rakousko bude poraženo“, a že „volají k Bohu, aby to bylo ještě ostřejší“. V případě, že by Rakousko ve válce zvítězilo, „budou Češi germanizováni jako němečtí Poláci“ (tj. Poláci obývající po třech záborech Polska koncem 18. století území anektované Pruskem). On (Josef Kotek) ale věří, že „Čechy, Morava a Slezsko budou vraženy jako klín mezi Německo a Rakousko“.

Josef Kotek se sice projevil jako dobrý prorok, ale uskutečnění své vize se bohužel nedožil. Mezi účastníky schůze totiž seděl Jan Minát, smržický domkář, jenž Kotka udal četníkům. Kotek byl nato zatčen, ke svým výrokům se doznal a byl obžalován podle § 65 trestního zákona pro rušení veřejného pořádku. V mírových dobách by se za tento delikt odpovídal před porotním soudem, jenže podle § 14 nařízení z 25. července 1914 všechny trestné činy politické povahy připadaly před vojenský tribunál. Kotek by tedy byl postaven před zeměbrancecký divizní soud, jenž měl uplatňovat obecný trestní zákoník, ukládající za takový trestný čin trest v trvání jednoho až pěti let těžkého žaláře. Jenže, jak jsme již uvedli výše, náleželo okolí Prostějova od 31. července 1914 „do rajonu armády v poli (zum Bereich der Armee in Felde)“, v němž stanné právo připouštělo uložit za všechny těžké zločiny trest smrti. Tak se také stalo – moravskoostravský polní tribunál zasedl 23. prosince 1914, tedy před prvním válečným Štědrým dnem, a třebaže se svědkové ve svých výpovědích rozcházel (o denunciaci Jana Mináta nebylo zpočátku nic známo, udavač se tedy hledal mezi svědky) a Kotkova mladá žena prosila vojenského soudce o milost, byl jedenatřicetiletý Josef Kotek odsouzen k smrti provazem, generál Ludwig Matuschka rozsudek obratem potvrdil a v 16 hodin 30 minut byl rozsudek vyhlášen. Podle znění veřejného vyhlášení rozsudku „Jeho Excellence, pan vojenský komandant, změnil cestou milosti rozsudek smrti oběšením na smrt zastřelením“; teprve po válce se z doslovného znění rozsudku zjistilo, že způsob popravy byl určen „ohledem na obtíž s obstaráním kata“. Téhož dne v 18 hodin 30 minut, když na dvůr obchodní akademie, v níž sídlil polní soud, napochodovala popravčí četa, byl Josef Kotek zastřelen – před

smrtí si nenechal zavázat oči, rozhalil hrud' a zvolal: „Miřte dobře, chlapci!“ Ze zachovaných soudních akt plyne, že Kotek byl o Štědrém dni pohřben na neoznačeném místě moravskoostravského hřbitova, vykopání hrobu přišlo na 8 korun, převoz ostatků stál 6 korun stejně jako rakev, nosičům byly dány 4 koruny, vojenskému eráru tedy byly způsobeny náklady ve výši 24 korun – pro srovnání: po dvou válečných letech se cena bot vyšplhala na 50–60 korun, šatů na 150–200 korun.

Josef Kotek byl již pátou obětí „krvavého generála“ Ludwiga Matuschky. Vedle jednoho Němce, jednoho Žida a dvou Poláků byl jako první za velezradu (rozšiřování ruského manifestu adresovaného národům habsburské monarchie a protirakouské básně *J sme Rakušany*) moravskoostravským polním soudem poslán 23. listopadu 1914 na šibenici a „cestou milosti“ před popravčí četou přerovský technický úředník Slavomír Kratochvíl. Stejný osud potkal přerovského krejčího Egidia Matejku (Evžena Matějku), jenž byl 9. prosince popraven stejným způsobem za provolání v hospodě „Ať žije Srbsko a Rusko, já se na Rakousko vyseru, ať pojde Franta a celé Rakousko!“; krejčího udal místní strážmistr Kocman. Stovky obviněných za politické delikty putovaly

do vězení nebo z trestu na frontu. Roku 1915 byl nicméně generál pěchoty Ludwig Matuschka podruhé penzionován, údajně proto, že ve své služební horlivosti vypravil do frontových pozic jednotku sestávající z nemocných a ke službě v poli neschopných vojáků. Po roce 1918 se neúspěšně ucházel o službu v československé armádě, zemřel až 28. srpna 1942 v rakouském městě Neunkirchen.

Po válce byly ostatky popravených na moravskoslezském hřbitově exhumovány a buď pohřbeny na čestném místě tohoto hřbitova, nebo převezeny do jejich rodišť. Manifestace u příležitosti vyzvednutí ostatků Josefa Kotka dne 17. srpna 1919 se zúčastnil tehdejší ministr národní obrany a předseda národně socialistické strany – oficiálně Československé strany socialistické – Václav Klofáč. Pietní akt byl narušen třenicemi mezi národními socialisty a sociálními demokraty, vzájemně si konkurujícími v úsilí získat volební hlasy moravskoostravského dělnictva. Sociální demokraté obsadili plochu, na níž se měl konat národněsocialistický tábor lidu, a národní socialisté nato odmítli vpustit na hřbitov ke Kotkovu hrobu sociálnědemokratickou delegaci vedenou předsedou moravskoostravské správní komise Janem Prokešem.

Místní organizace Československé socialistické strany ve Smržicích odhalila 13. července 1924 Josefu Kotkovi pamětní desku na Chudobově hostinci (nyní ulice J. Kotka 178/1) s reliéfem draka, s lipovou ratolestí a s tímto textem: „ZDE PROMLUVIL REDAKTOR / JOSEF KOTEK / PROROCKÁ SLOVA O OSAMOSTATNĚNÍ / NÁRODA ČESKOSLOVENSKEHO / ZA NĚŽ BYL V M. OSTRAVĚ ZASTŘELEN 23. 12. 1914 / ČEŠTÍ SOCIALISTÉ / 1924“.

Zprávy o kapitulaci Rakousko-Uherska se v českých zemích šířily zejména prostřednictvím poštovních úřadů, vybavených telegrafickými přístroji. Smržická pošta měla v roce 1918 pouze dva zaměstnance, expedienta a listonoše, jenž chodil pro došlé poštovní zásilky na vlakové nádraží v Čelechovicích. Snad i touto cestou se zpráva o nótě rakouského ministra zahraničí Gyuly Andrásyho z 27. října 1918, adresované prezidentu USA Woodrowu Wilsonovi a nabízející separátní „příměří na všech frontách“, mj. s tím, že rakousko-uherská vláda „souhlasí také s jeho názorem, obsaženým v poslední notě o právech národů rakousko-uherských, zejména o právech Čechoslováků a Jihoslovánů“, dostala k uším obyvatel Smržic. Český překlad nóty, jenž byl zveřejněn ve vývěsce pražské redakce deníku *Národní politika* a poté byl otištěn v jeho odpoledním vydání, byl pražským lidem interpretován tak, že Rakousko-Uhersko kapitulovalo (ve skutečnosti se tak formálně stalo až 3. listopadu 1918). Za spontánních oslav českých Pražanů – pražští Němci a německy hovořící Židé neměli důvod k nadšení z konce habsburské říše – se rozhodli představitelé Národního výboru, později

nazývání „mužové 28. října“, Antonín Švehla, Alois Rašín, Jiří Stříbrný, Vavro Šrobár a František Soukup, následovat deklaraci československého státu ústy pátera Izidora Zahradníka u sochy sv. Václava na Václavském náměstí a večer téhož dne vydat první zákon Národního výboru o zřízení „samostatného státu československého“. Oslavy „osvobození národa z třistaleté poroby“ se ve Smržicích uskutečnily v budově zdejší školy 4. listopadu 1918; velký důvod k radosti měli zejména

smržičtí příslušníci „zeleného kádru“, kteří dezertovali z front 1. světové války a skrývali se různým způsobem. Rodiny očekávaly návrat svých mužských členů z bojiště. Jména těch, kteří padli, zemřeli ve vojenských lazaretech nebo byli posléze prohlášeni za nezvěstné, a to v celkovém počtu 55 osob, byla vyryta na dvou deskách umístěných na pomníku uprostřed hřbitova (pomník je evidován v Centrální evidenci válečných hrobů pod č. CZE-7108-07501).

Dodejme na závěr, že 19. dubna 1919 byly zasazeny před starou smržickou školou pamětní stromy – Lípa Masarykova a Lípa svobody, jež se dochovaly do dnešních dnů.

Prof. Jiří Fiala, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Dopady 1. světové války na Smržice

Ve svém příspěvku „Z obce Smržice za 1. světové války a v prvních dnech Československé republiky“ prof. J. Fiala výstižně popsal některé základní události, které vedly nejen k rozpoutání 1. světové války, ale i ty, které jí předcházely, včetně jejích historických souvislostí ve vztahu ke Smržicím. Hlavním tématem příspěvku prof. Fialy je tzv. „Kotkova aféra“, jejíž počátek byl odstartován ve Smržicích 8. prosince 1914 prorockým výrokem novináře Josefa Kotka o tom, že Rakousko bude poraženo. Po podlém udání smržickým občanem Janem Minátem skončil tento pokrokový novinář 23. prosince 1914 na popravišti. Tato událost je jistě velkým mementem i pro současnost v tom, k jakým fatálním důsledkům může vést slabost a selhání jedince. Prof. J. Fiala rovněž v závěru svého příspěvku uvádí počty smržických mužů padlých v průběhu 1. světové války.

Tento příspěvek navazuje na prof. J. Fialu a na základě dobových dokumentů a zpráv se podrobněji věnuje tomu, jaké dopady měla 1. světová válka (Velká válka nebo Světová válka) na Smržice. Tato válka byla prvním globálním geopolitickým a vojenským konfliktem, který byl sice primárně rozpoután v Evropě, ale ve svých konečných důsledcích se týkal celého tehdejšího civilizovaného světa, který téměř přivedla k hospodářskému, politickému a sociálnímu kolapsu. Důsledkem byl nejen rozvrat hospodářství zejména v evropských zemích, ale i více než 10 milionů mrtvých (zejména mužů-vojáků), což mělo i nedožité demografické a sociální následky. Jak tomu bylo v těchto letech ve Smržicích?

Smržice za 1. světové války

První velký a bezprostřední dopad na Smržice mělo vyhlášení všeobecné mobilizace 31. července 1914, kdy muselo do rakousko-uherské armády narukovat asi 180 smržických mužů (Smržice měly tehdy asi 1850 obyvatel), tedy do války bylo odvedeno asi 10% celkového počtu obyvatel Smržic. Vzhledem k tomu, že se ve většině případů jednalo o mladé a fyzicky zdatné muže, z nichž mnozí pracovali v zemědělství, vedlo to k závažným problémům s dokončením žňových prací v roce 1914, ale i v následujících letech. Mobilizace byla také spojena s velkou rekvizicí koní pro armádu, což také významně komplikovalo zemědělské práce, které byly tehdy v podstatě plně závislé na koňské a lidské síle. Během války pak vedly hospodářství především ženy a na pomoc jim zůstali jen starší muži, kteří nebyli odvedeni.

Jak uvádí smržická kronika, cituji: „Doma zůstal jen méněcennější materiál, lidé slabí, zestárlí nebo příliš mladí“. Ke konci války pak byli v omezené míře přidělováni na některá hospodářství váleční zajatci.

Ve školním roce 1914/1915 bylo vyučování ve smržické škole zahájeno v plném rozsahu díky tomu, že učitelé Josef Balcařík a Josef Znojil byli propuštěni z armády jako zbraně neschopni. Rakouská vláda a armáda totiž v případě učitelů preferovala, aby působili ve školství. Během války se tento přístup postupně měnil a později i učitelé byli povoláváni na frontu. Nicméně rychlý rozvoj válečných aktivit a událostí v následujících letech vedl ve Smržicích k omezování školní výuky. Je známo, že žáci posledních dvou ročníků (7. a 8.) byli osvobozováni od výuky, aby mohli pomáhat při zemědělských pracích. Naopak dívky školou povinné musely podle nařízení rakouských úřadů plést pro vojáky ponožky a chránidla. Narůstal počet zameškaných hodin, který dosahoval až 18% ve srovnání s 1-2% v předválečné době. Ze smržické školy byly také z politických důvodů odstraněny staré čítanky, takže se vyučovalo bez čítanek, což komplikovalo výuku. Rovněž se konaly časté sbírky kovů a textilu pro válečné využití. Již v roce 1916 byly rekvírovány pro válečné účely také zvony ze smržického kostela a byl zde ponechán pouze zvon umíráček, který byl v této době daleko více třeba než dříve. Již během první válečné zimy nastal vážný nedostatek uhlí, což vedlo k dalšímu omezování výuky ve smržické škole. I v tomto období se však projevila velkorysost některých občanů, kterou lze dokumentovat např. tím, že na podnět Františka Kubíčka, rolníka z Čelechovic na Hané, v roce 1916 Rolnická záložna ve Smržicích věnovala 1 200 korun na zakoupení obuvi pro chudou školní mládež, aby vůbec mohla chodit v zimě do školy. V druhé polovině války (1917-1918) narůstal tlak rakousko-uherských úřadů na školu z hlediska sběru téměř všeho, takže kromě výše uvedeného museli žáci např. sbírat jahodové a malinové listí na čaj vojákům, ale i kopřivy, bukvice a žaludy. Naopak učitelé byli nuceni sbírat knihy, které pak byly posílány vojákům na frontu.

Postupný rozvrat hospodářství Rakouska-Uherska vedl k tomu, že po prvních dvou letech války došlo k výraznému zvýšení životních nákladů na základní potraviny a ošacení (brambory, mouka, maso, mléko, vejce, boty, šaty) o 100-500%, což přispělo nejen k rychlému prohlubování chudoby obyvatelstva, ale i k nárůstu černého trhu. Základní potraviny byly prodávány pouze na poukázky. V druhé polovině války bída stále sílila a ceny všeho zboží neúměrně dále rostly, např. cívka nití, která před válkou stála 20 haléřů, byla nyní až za 20 korun (dále jen K), metrák brambor stál až 100 K, boty 300-400 K, šaty až 2 000 K. Ke konci války se rozmáhala nejen velká bída,

ale i hlad. V Prostějově dokonce došlo 26. 4. 1917 k hladovým bouřím, které byly násilně potlačeny střelbou rakouského četnictva a při nichž zahynulo 23 lidí, dalších 80 bylo raněno. Tuto událost připomíná památník na Náměstí padlých hrdinů v Prostějově. Ke konci války bylo veškeré obyvatelstvo fyzicky a psychicky velmi vyčerpáno, začínaly se rozmáhat i nejrůznější nemoci. Pouze rozvoj chřipkové epidemie v roce 1918 ve Smržicích vedl k úmrtí několika desítek lidí, včetně mnoha dětí.

V souvislosti s narůstající bídou se během druhé poloviny války rozrůstaly i úřední prohlídky zemědělských usedlostí, jejichž cílem bylo odhalit ukrývání potravin, bez kterých však nebylo možné přežít. Nárůst těchto aktivit naháněl obyvatelstvu Smržic stále větší strach. Na venkově i ve městech sílilo psychické vypětí a obavy z nejbližší budoucnosti. Na druhé straně nejsou ze Smržic z tohoto období uváděna nějaká udání, která by vedla k zatčení a fyzické likvidaci některého hospodáře. Možná k tomu přispěla i osudná událost počátkem války spojená s udáním novináře J. Kotka. Během války se mnozí zadlužení sedláci zbavili díky inflaci dluhů, naopak není známo, že by někdo z válečných útrap zbohatl.

Z konce války je uváděno, že se ve Smržicích skrývalo několik válečných dezertérů, které zde hledala i policie, ale není známo, že by někdo z nich byl udán nebo ho policie našla a zatkla. Z historických pramenů je zřejmé, že extrémní psychické vypětí vedlo ke konci války k celkovému zhrubnutí a zesurování chování. Ve Smržicích byl v té době zavražděn výměnkář Kouřil, avšak vrah nebyl nikdy vypátrán a dopaden. Těsně v poválečném období ještě stoupaly ceny životně nezbytného zboží, což kromě jiného vedlo ve společnosti k nárůstu dalších negativních jevů, které výstižně popisuje prof. V. Janoušek, cituji: „Sobectví vyvolalo chtivost peněz, rozmarilost a požívačnost“. Je zcela evidentní, že se 1. světová válka nesmazatelně podepsala na stavu celé tehdejší společnosti, která se pak dlouhou dobu z tohoto frustrujícího a devastujícího stavu vzpamatovávala.

Smržičtí muži v 1. světové válce, jejich osudy a ztráty na životech

Jak již bylo uvedeno, hned na počátku války bylo odvedeno ze Smržic asi 180 mužů. Kolik jich bylo odvedeno ještě v průběhu války, není přesně známo, ale tento počet musel být již podstatně menší, protože prostě „*nebylo z čeho brát*“. Všichni tito muži museli narukovat do rakousko-uherské armády a v podstatě okamžitě byli posláni na různá evropská bojiště. V první části války zejména na ruskou frontu, dále pak i na francouzskou, italskou, srbskou a rumunskou. Výsledek tohoto bojového nasazení byl pro Smržice velmi fatální. Ve válce

zemřelo celkem 55 mužů (tedy asi 30% z celkového počtu nasazených), z toho 12 smržických rodáků. Jejich jména jsou uvedena na dvou deskách pomníku padlých, které byly k uctění jejich památky umístěny na smržickém hřbitově těsně po válce.

Významnou roli v boji za svobodu vlasti sehráli legionáři. Českoslovenští legionáři byli v podstatě zběhové z rakousko-uherské armády, kteří riskovali jistou smrt zastřelením nebo oběšením, pokud by se dostali zpět do zajetí v rakousko-uherské armádě. To se také ve velkém počtu případů stalo. Můžeme být proto právem hrdi na to, že do boje za svobodu vlasti vstoupilo do československých legií v Rusku 31 smržických občanů. Například Tomáš Silný byl dokonce tzv. starodružiníkem. Česká družina byla předchůdcem čsl. legií, vznikla 12. 8. 1914 z českých občanů žijících v té době v Rusku. Již na počátku války měla ca 700 mužů a soustředila se v Kyjevě. Další dva smržičtí dobrovolníci, Josef Veselý a Julius Vincourek, bojovali v čsl. legiích ve Francii, další dva (Josef Nevrlík a Jindřich Novotný) pak jako italští legionáři na italské frontě. Podle dostupných informací měly tedy Smržice celkem 35 legionářů, což je ca 25% všech mužů odvedených během války. Je známo, že z čsl. legionářů padl Antonín Svačinka v Rusku v bojích u Penzy. Lze se domnívat, že mezi 16 smržickými občany, kteří byli nezvěstní a později prohlášeni za mrtvé, byli i další legionáři. Je rovněž známo, že Vincenc Kaláb zahynul při potopení torpédového člunu na Jadranu u Drače. Zbytek z celkového počtu 55 mrtvých pak padl na dalších evropských frontách.

Z databáze Vojenského ústředního archivu (VUAPRAHA.CZ; část „legionáři“)

se mi podařilo zjistit jména všech smržických rodáků-vojáků, kteří byli v letech 1914-1920 oficiálně registrováni jako čsl. legionáři (viz následující přehled v tabulce):

Přehled československých legionářů ze Smržic (1914 - 1920)

Příjmení a jméno	Hodnost/zařazení	Datum narození (Smržice)
Baran Josef	vojín	15. 12. 1895
Baran Tomáš	vojín	17. 1. 1894
Černý František	vojín	17. 10. 1896
Černý Josef	desátník	17. 2. 1898
Dadák Alois	svobodník	21. 8. 1869
Foukal Martin	desátník	10. 11. 1890
Garský Antonín	vojín	17. 1. 1892
Garský František	vojín	21. 1. 1884
Jakša Jan	vojín	27. 12. 1876
Krejčířík Rudolf	pracovník	21. 5. 1879
Křístek František	šikovatel	16. 10. 1896
Mazal Vincenc	desátník	10. 1. 1894
Moučka František	vojín	?? . ?? . 1888
Novotný Adolf	rotmistr	17. 6. 1894
Ošťádal Karel	četař	15. 2. 1893
Pludek Tomáš	vojín	22. 8. 1896
Sedláček František	šikovatel	3. 8. 1896
Silný Tomáš	pracovník	7. 3. 1874
Skopal František	vojín	19. 4. 1895
Slepánek Josef	svobodník	12. 12. 1893
Spáčil Alois	vojín	4. 9. 1879
Spáčil Antonín	svobodník	10. 5. 1895
Spáčil Josef	vojín	20. 1. 1891
Svačinka Antonín	desátník	16. 6. 1897
Špalovský Karel	vojín	28. 4. 1885
Šťastný Rudolf	vojín	20. 7. 1886
Urbášek Jaroslav	vojín	29. 7. 1897
Vymětal Čeněk	poručík	20. 1. 1889
Vymětal Metoděj	vojín	9. 12. 1887
Vysloužil Tomáš	mladší ohněstrůjce	19. 9. 1889
Zedníček František	vojín	11. 9. 1874

Tato databáze (viz tabulka výše) však zcela nekoresponduje s údaji ve smržické kronice (z roku 1927, s. 100), kde je mezi ruskými legionáři uvedena ještě řada dalších jmen (Dvořák Gustav, Halíř Rudolf, Hasal Václav, Hrazdil Arnošt, Navrátil Stanislav, Kaňák Josef, Polák František, Přikryl Rostislav, Smička Marc, Šťastný František, Toman Rudolf, Vodička František, Zapletal Adolf, Zatloukal Josef, Zlámal Josef), jež však nejsou v databázi VÚA v Praze uvedena. Naopak databáze VÚA uvádí jména (v tabulce označena kurzívou), která nejsou ve smržické kronice. Je tedy zřejmé, že v této záležitosti existuje ještě řada nesrovnalostí, které bude třeba objasnit.

Jak již bylo uvedeno výše, ne všichni odvedení muži měli to štěstí, aby se vrátili z války zpět domů do Smržic ke svým rodinám. Na pamětních deskách na smržickém hřbitově je uvedeno celkem 55 jmen, avšak ne všichni tito muži narukovali do války ze Smržic. Někteří z nich byli rodáky, ale pak žili na jiném místě. Nicméně na přání jejich blízkých byla tato jména vytesána zde. Základní informace o všech padlých, které shromáždil řídící smržické školy Bohumír Utěšený (viz kronika z roku 1927, s. 97 - 100), dosud nebyly nikdy oficiálně publikovány. Podívejme se krátce na životní osudy těchto smržických občanů a hrdinů, kteří položili svoje životy v 1. světové válce (řazeno abecedně, tak jak tomu je na deskách památníku padlých na smržickém hřbitovu, a doplněno řadou poznámek autora tohoto článku).

CÁSEK František

Narozen 1883 ve Smržicích jako syn domkaře č. 88, zedník, ženatý. Narukoval 2. 8. 1914 k 13. zeměbranceckému pluku. Zemřel 31. 7. 1915 ve vojenské nemocnici v Tremienzyce na ruské frontě. Zůstala po něm vdova a 3 nezletilé děti.

DADÁK Jan

Narukoval v roce 1914. Sloužil jako poručík u 25 pluku. Byl raněn na hlavě při bojích na Podkarpatské Rusi, následně ošetřován v nemocnici v Lučenci, kde prodělal operaci hlavy, po níž brzy zemřel. Byl převezen na smržický hřbitov, kde je pochován.

DOKOUPIL Alois

Narozen v Čelechovicích na Hané, syn bývalého rolníka a účetního smržické Rolnické záložny. Působil na ruské frontě, kde se dostal do zajetí. Z Ruska psal opakovaně domů, pak se stal nezvěstným. Po válce byl prohlášen za mrtvého.

DOSEDĚL Alois

Narozen 1866, opatrovatel obecních býků ve Smržicích, ženatý. V lednu 1916 narukoval na ruskou frontu, zemřel ve vojenské nemocnici 16. 9. 1916.

DOSTÁL Jan

Narozen 1873 ve Studenci jako syn podruha, ženatý, polní hlídač ve Smržicích, kde byl i domovem. 2. 8. 1914 narukoval k 13. pluku do Olomouce, 25. 6. 1916 odešel na ruskou frontu, naposledy psal domů manželce 19. 7. 1916. V roce 1922 byl úředně prohlášen za mrtvého, zanechal po sobě tříletou dceru.

DOSTÁL František

Sloužil u 5. mysliveckého pluku v Radomyšli (území dnešního Polska). Bojoval na italské frontě, kde byl u Piavy raněn do břicha, zemřel v polní nemocnici 20. 6. 1918.

DOSTÁL Rudolf

Narozen ve Smržicích (rok ???), čeledín, svobodný. Byl na italské frontě, kde zemřel (rok ???) v polní nemocnici v Sasile, provincie benátská.

FRODL František

Narozen 1888 v Dronově (okr. Mohelnice), dělník ve Smržicích, ženatý. Narukoval 16. 1. 1915 k pěšímu pluku 93. v Šumperku. Po výcviku odešel na italskou frontu. 24. 5. 1917 psal naposledy manželce, stal se nezvěstným, v roce 1923 byl prohlášen za mrtvého. Zanechal po sobě manželku a 3 děti.

GARSKÝ Jan

Narozen 1881 ve Smržicích, dělník, ženatý. Padl na ruské frontě 8. 2. 1915.

HON František

Narozen ve Smržicích, syn dělníka, svobodný. Byl raněn na ruské frontě a zemřel 24. 2. 1916 v Rarancze (?).

HULKA Josef

Strojník, příslušný do obce Líšnice (okres Žamberk). Působil u 98. pěšího pluku.

HUSÁREK Martin

Narozen 1884 ve Smržicích, syn domkaře, krejčí, ženatý. Narukoval 10. 8. 1914 k pěšímu pluku č. 54 do Olomouce. Byl poslán na ruskou frontu, odkud poslal manželce poslední dopis 16. 11. 1914, od té doby byl nezvěstný. Zůstala po něm vdova a neupřesněný počet dětí. V roce 1924 ho krajský soud prohlásil za mrtvého.

CHYTIL Alois

Narozen ve Smržicích 1897 (?), ženatý. Sloužil na ruské frontě u pěšího pluku č. 54. Dne 27. 10. 1915 zemřel ve vojenské nemocnici v Langendorfu.

JANÍK František

Narozen 1876 ve Smržicích, rolník na č. 193, ženatý. Narukoval v roce 1914 k domobraneckému pluku č. 13 v Olomouci. Byl poslán na ruskou frontu, kde byl od 2. 11. 1914 nezvěstný, ztratil se u Rožky u Sandoměře. Později byl prohlášen za mrtvého, zůstala po něm vdova a 2 malé děti.

KALA František

Narozen 1875, pocházel z Otínovse u Ostrova, dělník, ženatý. Narukoval ke 13. zeměbranceckému pluku v Olomouci, padl na ruské frontě 18. 6. 1916. Zůstala po něm vdova a 5 nezaopatřených dětí.

KALÁB Vincenc

Narozen 1894 ve Ždětíně, syn dělníka ve Smržicích č. 83, zedník, svobodný. V roce 1914 narukoval k námořnictvu do Pulje. Působil na torpédovém člunu, který byl potopen u Drače na Jadranu 25. 12. 1915.

KÉBL Antonín

Narozen 1895, syn krejčího, Smržice č. 18, krejčí, svobodný. Sloužil u zeměbranceckého pluku č. 18. Padl 29. 5. 1915 ve Volyni v Rusku.

KOMÍNEK Josef

Narozen 1884 v Topolanech (okr. Olomouc), stolář, bytem ve Smržicích č. 126, ženatý. Nastoupil 2. 2. 1915 k sapérům (dnešní ženisté) do Šumperka. Zemřel na italské frontě 29. 8. 1915 v Ranzeno. Zůstala po něm vdova a čtyřletá dcera.

KONŠTACKÝ Antonín

Narozen 1897 ve Smržicích, syn domkaře na č. 168, nádeník, svobodný. Sloužil u mysliveckého praporu č. 12, padl na rumunské frontě 6. 1. 1917.

KROUTIL František

Narozen 1891 ve Smržicích, svobodný, krejčí. Narukoval 26. 9. 1914 k p. pl. č. 54, v prosinci 1914 byl poslán na ruskou frontu, kde se stal nezvěstným. Krajský soud v Olomouci ho prohlásil v roce 1925 za mrtvého. Podle informace Rakouského červeného kříže údajně padl 17.-19. 3. 1915.

KUČERA Josef

Narozen 1889 ve Smržicích č. 191, syn krejčího, krejčí, svobodný. Narukoval do války v říjnu 1917, sloužil u výzvědného oddílu, zemřel na italské frontě 19. 7. 1918 u Lauzacco, kde je i pochován.

KUČERA Karel

Narozen ve Smržicích 1875, syn krejčího, krejčí, ženatý. Narukoval 16. 11. 1915, sloužil u domobranceckého praporu č. 81. Naposledy psal domů 22. 1. 1917, stal se nezvěstným na rumunské frontě. Zůstala po něm vdova a 5 dětí.

MEDŘÍK Jindřich

Narozen 1877 v Šubířově, dělník ve Smržicích, bytem č. 336. Povolán na počátku války (polní pluk 13), byl raněn na ruské frontě a zemřel na zranění 16. 9. 1915 ve vojenské nemocnici v Sátoraljauhely v Uhrách. Zůstala po něm vdova a dva synové (4 a 6 roků).

MLČOCH Vojtěch

Narozen 13. 6. 1876, krejčovský mistr ve Vídni, ženatý. V roce 1915 byl

povolán k 1. zeměbraneckému pluku. V červnu 1916 byl těžce raněn do plic na Volyňsku. Zemřel v Krakově 27.7.1916. Je pochován ve Smržicích. Rovněž jeho bratr Josef (nar. 17. 3. 1869), povoláním strojní zámečnický, za války zemřel. Do války byl povolán v roce 1915 k autosanitní službě. V roce 1918 silně nachladl v Rumunsku v bažinách. Zemřel po dlouhé nemoci 31. 5. 1920 v Misliulji v Jugoslávii. Jeho jméno však není z neznámých důvodů uvedeno na pamětních deskách.

MOUČKA Alois

Bratr L. Moučky, narozen 1886, ženatý, obuvník. Narukoval 1. 8. 1914 ke 14. zeměbraneckému pluku, padl na ruské frontě u Krivoplot 9. 11. 1914.

MOUČKA Ludvík

Narozen 1893, syn smržického domkaře č. 298, svobodný, obuvnický pomocník. Nastoupil hned na počátku války a padl u Lublina v dnešním Polsku v červnu 1915.

MOUČKA František

Narozen 1893 ve Smržicích, syn domkaře č. 184, zedník, svobodný. V říjnu 1914 nastoupil k 13. zeměbraneckému pluku v Olomouci, byl poslán na ruskou frontu. Poslední zpráva o něm byla ze srpna 1915, když byl raněn v bojích u Rovna. Snad zemřel v ruském zajetí.

NAVRÁTIL František

Narukoval 1. 8. 1914 k 32. domobraneckému pluku. Dne 16. 9. 1914 byl raněn u Sandoměře (město v současném Polsku). Po uzdravení byl opět poslán na ruskou frontu, padl neznámo kde a kdy.

OBR Bohumil

Narozen 1888 ve Smržicích, syn zahradníka č. 38, rolník. Dne 11. 2. 1917 narukoval k 5. dělostřeleckému pluku v Olomouci, odkud byl poslán na italskou frontu. Poslední zpráva byla od něj z 28. 10. 1918, pak byl nezvěstný. V roce 1922 byl prohlášen za mrtvého.

OBRÁTIL Josef

Nastoupil 15. 5. 1915 k 93. pluku do Šumperka. Ztratil se na ruské frontě, přičemž jeho poslední dopis byl adresován 3. 5. 1918. Později byl prohlášen za mrtvého.

POLES František

O jeho osudech nejsou dostupné žádné informace.

PŘÍKRYL Vojtěch

Narozen 1885 ve Smržicích jako syn zedníka č. 74. Byl pionýrem (sapérem; budovali cesty pro vojsko, dnes ženisté) u střeleckého pluku 13, ženatý. Padl na ruské frontě 27. 4. 1917 u Bukacze Beresteczko na Volyni. Zůstala po něm manželka a jedno dítě.

PROTIVANSKÝ Ludvík

Narozen 1896 v Prostějově (?), syn obchodníka ve Smržicích č. 342. Padl u Jasiňy (Podkarpatská Rus) 18. 6. 1919.

ŘEHOŘEK Josef

Nastoupil 13. 9. 1915 u domobrany a působil na ruské frontě. Poslední dopis od něj přišel v červenci 1916. Je známo, že padl někde na ruské frontě.

SEDLÁČEK Alois

Narozen 1883 ve Smržicích, domkař na č. 288, ženatý. V srpnu 1914 nastoupil k pěšímu pluku č. 100 do Těšina, ihned odjel na srbskou frontu, 28. 2. 1915 psal naposledy domů ze srbského zajetí, pak se stal nezvěstným. V roce 1923 byl prohlášen krajským soudem v Olomouci za mrtvého.

SEDLÁČEK František

Narozen 1893 ve Smržicích jako syn zahradníka, č. 208, rolník. V roce 1914 narukoval k 13. pluku do Olomouce. Podlehл zranění na ruské frontě 5. 3. 1915 v Strzemieszce Wielkie (dnešní území Polska).

SILNÝ František

Narozen 1886 ve Smržicích, sladovnický pomocník, svobodný. V roce 1914 nastoupil k dragounskému pluku č. 12 do Olomouce, odkud byl poslán na rumunskou frontu. Jeho poslední dopis byl adresován 16. 8. 1917, od té doby byl nezvěstný. V roce 1927 ho krajský soud v Olomouci prohlásil za mrtvého.

SKLÁDAL František

V roce 1914 nastoupil k dragounskému pluku. 28. 7. 1915 byl v Krnově zastřelen rakouským důstojníkem v konírně. Jeho otec pak vyprávěl, že F. Skládal byl nemocen a neměl očesané koně. Rakouský důstojník přišel na inspekci a položil mu otázku, proč nemá koně v pořádku. F. Skládal odpověděl, že je nemůže česat, protože je nemocen. Důstojník vytáhl revolver a zastřelil ho.

SMÉKAL Josef

Do války byl odveden v roce 1914. Sloužil u pevnostního dělostřelectva. Zemřel 9. 5. 1917 ve Vídni a byl pochován na centrálním vídeňském hřbitově.

SMÍČKA Jan

Narozen 5. 10. 1894, krejčí. V roce 1914 narukoval k 54. pěšímu pluku. Padl 15. 7. 1915 u Krašnika (dnešní území Polska) na ruské frontě.

STROUHAL Josef

Narukoval za mobilizace v roce 1914 k 93. pluku. Padl na ruské frontě v listopadu nebo prosinci 1914.

SVACÍNKA Antonín

Narozen 1897, syn smržického domkaře č. 163, svobodný, krejčí. Narukoval 15. 10. 1915 k 13. zeměbraneckému pluku do Olomouce. V listopadu 1915

byl poslán na ruskou frontu, kde 28. 4. 1918 padl jako ruský legionář (4. čsl. střelecký pluk) u Riščeva/Penza (dnešní Rusko, Povolží).

SZELAG Petr

Byl na rumunské frontě, kde se stal nezvěstným. Později prohlášen za mrtvého.
ŠÉN Julius

Narozen 1894. Příslušník pěšího pluku č. 93, padl na ruské frontě 2. 3. 1915.

TRNKA František

Narozen 5. 3. 1872 v Kostelci na Hané. Narukoval v srpnu 1914 k 13. pluku myslivců v Olomouci. Bojoval u Varšavy, Sandoměře, Tarnova a Lvova. Byl raněn 2. 11. 1914 u Sandoměře. Zemřel v Klosterneuburgu u Vídně dne 12. 8. 1915 na tyfus a ztrnutí šíje. Zůstala po něm vdova a dva synové. Po válce žila rodina Trnkova v Třebčíně.

VELÍMSKÝ Karel

Krejčí, ženatý. Zemřel na následky zranění 27. 4. 1918 v Krakově.

VINCUREK Julius

Narukoval v roce 1914 a sloužil u 54. pěšího pluku. Dostal se do zajetí, později se stal francouzským legionářem. V roce 1918 se vrátil domů, ale již v listopadu 1918 zemřel na následky válečných útrap.

VITÁSEK Josef

Narozen 1877 ve Smržicích, řeznický pomocník, svobodný. Bojoval na srbské frontě, kde zemřel 21. 2. 1916 ve vojenské nemocnici v Jajce.

VRTAL Bohumil

Narozen 1888 ve Smržicích, syn zahradníka, povoláním strojník, svobodný. Od roku 1912 sloužil u hulánského pluku, po vypuknutí války odešel jako strážmistr na ruskou frontu, kde byl již od 14. 8. 1914 nezvěstný. V roce 1925 byl krajským soudem v Olomouci prohlášen za mrtvého.

VRTAL František

Narozen 1885 ve Smržicích, rolník na č. 192, ženatý. Narukoval 2. 8. 1914 k pěšímu pluku č. 54 v Olomouci. Hned byl poslán na ruskou frontu, kde se stal od 20. 10. 1914 nezvěstný u Ivangorsku v Rusku. Později prohlášen za mrtvého.

VRTAL Ludvík

Narozen 1899 ve Smržicích. V březnu 1917 nastoupil k 13. pěšímu pluku v Olomouci, v červnu odjel na ruskou frontu, v srpnu pak byl poslán na rumunské bojiště. Pro onemocnění úplavicí byl v září poslán do polní nemocnice. V červnu 1918 byl s projevy břišní tuberkulózy převezen do nemocnice ve Vídni. Následně byl převezen do nemocnice Milosrdných bratří v Prostějově, kde v červenci 1918 zemřel.

VYBÍRAL Alois

Pocházel ze Smržic, syn malorolníka z č. 10. Povoláním student lesnické školy. Zemřel ve vojenské nemocnici v Miskolci v Uhrách (dnešní Maďarsko) dne 2. 7. 1916.

VYHLÍDAL Alois

Narozen 1868 ve Smržicích, zednický polír, ženatý. Zemřel neznámo kdy a kde.

ZAMYKAL Rudolf

Padl na ruské frontě 6. 6. 1915.

ZLÁMAL František

Pocházel ze Smržic, syn ¼ láníka ve Smržicích č. 248, ženatý. Padl na ruské frontě 3. 5. 1915. Jeho manželka zemřela brzy po jeho smrti, a to 5. 5. 1915. Zůstal po nich sirotek, dcera Anna, které se ujala teta A. Zlámalová, domkařka ve Smržicích č. 124.

Z výše uvedených velmi kusých informací je zřejmé, že osudy smržických mužů, kteří položili svoje životy za 1. světové války, byly odlišné a mnohdy velmi dramatické. Nejvíce jich padlo v uniformách rakousko-uherské armády na ruské frontě, mnozí ne však přímo v boji, ale na následky nejrozumnějších zranění, případně na nemoci, které zabíjely stovky tisíc vyčerpaných a válkou oslabených vojáků. Někteří z nich dokonce zemřeli až těsně po válce na následky dlouhodobých válečných útrap. Je však třeba si uvědomit, že spousta jiných mužů sice válku přežila, ale vrátili se domů s podlomeným zdravím nebo zmrzačení, to je pak vylučovalo z normálního života a mnohdy byli zcela odkázáni na pomoc a podporu jiných, což v době velké poválečné bídy nebylo vůbec jednoduché. Jak je zřejmé, tak spousta rodin zůstala bez otců, matky se sirotky, většinou malými dětmi, se pak velmi těžce protloukaly životem.

V rámci tohoto článku není místo na to, abychom se zabývali tím, co se bezprostředně po válce odehrávalo ve Smržicích. Je však třeba zmínit, že vznik svobodného Československa byl důstojně oslaven ve smržické škole již 4. listopadu 1918. Ve třídách školy byly odstraněny obrazy rakouského císaře Karla I. a byly nahrazeny obrazy T. G. Masaryka a amerického prezidenta T. W. Wilsona. V následujícím roce pak dne 19. dubna 1919 byly slavnostně vysazeny před starou smržickou školou pamětní stromy – Lípa Masarykova a Lípa svobody. Za poznámku stojí, že v té době, tedy ve školním roce 1919/1920, chodilo do smržické školy 355 žáků. Uvedené lípy dodnes rostou po obou stranách školní budovy, a bylo by vhodné je důstojným způsobem

označit, aby dnešní školní mládež, ale i občané a návštěvníci Smržic si byli vědomi, jak významné stromy se před školou nachází.

Skutečností však je, že si obyvatelstvo po válce hluboce vydechlo z válečných útrap, na druhé straně rekonvalescence společnosti probíhala postupně a dlouhá léta. Nicméně lidé si velmi vážili nabyté samostatnosti a svobody, k níž významně přispěli čsl. legie v zahraničí. Na počest smržických legionářů, kteří se vrátili z války, uspořádala obec v listopadu 1920, za účasti místních spolků a organizací, slavnostní večírek, kterým chtěla uctít jejich přínos k osvobození vlasti. Na večírku je uvítal starosta obce František Coufal, za učitele pak Josef Krejčí, dále pak předsedové spolků. Místní ochotnický divadelní spolek sehrál divadelní představení „Zvony“. Díky velké účasti občanů byla vybrána na vstupném poměrně velká částka peněz (1 025 Kč). Polovina této částky byla věnována na rozšíření žákovské knihovny, druhá polovina pak byla uložena do fondu na stavbu sokolovny.

prof. Aleš Lebeda
člen Obecního zastupitelstva obce Smržice
předseda Komise pro životní prostředí

Poznámka autora tohoto příspěvku: Prosím všechny občany Smržic, případně i další občany žijící mimo Smržice, pokud mají jakékoliv informace ústní i písemné, dobové dokumenty, fotografie atd. týkající se smržických mužů, kteří byli nasazeni v 1. světové válce, včetně všech výše uvedených jmen, aby se na mě obrátili (prof. Aleš Lebeda, Podhájí 505, 798 17 Smržice; e-mail: ales.lebeda@upol.cz; tel.: 585634800, 582381113). Rád bych tyto historické dokumenty a informace postupně doplnil, rozšířil a zpracoval, abychom mohli hlouběji nahlédnout do osudů těch, kteří nasazovali nebo položili svoje životy v 1. světové válce.

Základní škola

Nový školní rok jsme na naší škole zahájili 3. září 2018. Tento den se stal pro mnohé děti jedním z mimořádných. Poprvé totiž usedly do školních lavic, aby zahájily povinnou školní docházku. Pro naše milé prvňáčky, jejich rodiče a hosty si na přivítanou žáci ze 4. a 5. třídy připravili hudební pásmo s přednesem veselých básniček. Po slavnostní řeči paní ředitelky se malí nováčci

přemístili do své nazdobené třídy, aby se seznámili se svou paní učitelkou. Jako dárek na uvítanou dostali od paní starostky kufřík plný překvapení a veselé čepičky s novým logem školy. Přejeme nejen našim nejmladším žákům, ale i těm zkušeným, mnoho úspěchů a radosti v jejich školní práci.

I když uběhl teprve měsíc od zahájení školního roku, má naše škola za sebou už mnoho aktivit. Ve středu 12. září navštívili žáci čtvrté třídy v rámci výuky Dětské dopravní centrum v Prostějově. Počasí jim přálo, takže se na místo mohli dopravit po stezce pro cyklisty na vlastních jízdních kolech. Tím děti znalosti z dopravní výchovy hned uplatňovaly. Samotná výuka probíhala nejprve v učebně, kde zkušený lektor s dětmi opakoval dopravní značky a vysvětloval jim dopravní pravidla. Děti se také dozvěděly, jaká je povinná výbava jízdního kola. Čtvrtáci si v učebně mohli prakticky vyzkoušet některé složitější dopravní situace. Po teoretické části následovala jízda zručnosti na dopravním hřišti, děti musely dodržovat pravidla jako v běžném dopravním

provozu. Stále byly pod dohledem několika lektorů, kteří jim ochotně vysvětlovali, jak se správně chovat na vozovce. Dopravní výchova je povinně zařazena do výuky čtvrtého ročníku, aby byly děti lépe vybaveny do provozu na silnicích. Naše čtvrtáky

ještě čeká jarní část dopravní výchovy, která bude opět obsahovat teoretickou i praktickou část. Ta už bude více zaměřena na povinnou výbavu cyklistů a hlavně na běžné dopravní situace, se kterými se děti mohou setkat. Celý kurz bude završen kontrolním testem. V případě jeho úspěšného zvládnutí získají děti průkaz cyklisty.

každého z velikánů, ke kterým jim jejich učitelka ve třídě řekla spoustu zajímavých informací z jejich života. Žáci si také ve třídách společně povídali o významných událostech, které proběhly právě v posledních sto letech. Děti rovněž vyplňovaly různé tajenky a také plnily úkoly na interaktivních tabulích.

V pátek 14. září proběhl na naší škole projektový den zaměřený na blížící se stoleté výročí vzniku Československé republiky. Zúčastnili se ho všichni žáci, kteří byli rozděleni do věkově smíšených skupin tak, aby spolupracovaly děti od první až po pátou třídu. Každý tým pracoval na jedné významné osobnosti českých dějin: Mistr Jan Hus, Karel IV., Jan Ámos Komenský a nesměl samozřejmě chybět Tomáš Garrigue Masaryk. Děti společně malovaly obraz

Projektový den byl našimi žáky zhodnocen velice kladně, všechny děti měly možnost se zapojit a navzájem spolupracovat. Starší žáci pomáhali mladším, všichni pracovali s velkou chutí a nadšením. Podařené práce dětí jsou vystaveny v průjezdu školy.

Další pátek 21. září si škola připravila pro své žáky odpolední sportovní výlet na Dětské dopravní

centrum v Prostějově. Společně s paní ředitelkou si skupina 29 dětských cyklistů a několika obětavých rodičů mohla užít posledního teplého dne příjemnou vyjížděnkou na kole a uplatňováním dopravních pravidel na hřišti.

V pondělí 24. září proběhla v odpoledních hodinách na naší škole první beseda pro rodiče a širokou veřejnost. Přítomní tak měli možnost diskutovat s Mgr. Janou Petráskovou z Pedagogicko-psychologické poradny na téma školní úspěšnost dítěte. V nadcházejících měsících bude škola postupně nabízet veřejnosti další přednášky na různá témata. V říjnu proběhne beseda se spisovatelem na téma Druhá světová válka, která bude uspořádána u příležitosti 100. narozenin naší republiky. V listopadu je naplánované odpoledne s příslušníkem Policie České republiky zaměřené na bezpečnost dětí po cestě do školy. Na následující měsíce škola připravuje přednášky nejen se zdravotní a sportovní tematikou, ale i besedy pro rodiče předškoláků.

Na naší škole nabízíme dlouhodobě zájmové útvary, které jsou určeny pro děti mimo vyučování. V letošním roce přibyl kromě stávajících kroužků keramiky, angličtiny pro druháky a ekologického kroužku také několik nových zájmových útvarů. Jedná se o Hravou angličtinu pro prvňáčky, výtvarný kroužek Šikovné ruce, badatelská Veselá věda a Hudebně-dramatický kroužek. Samozřejmě že pokračujeme v nabídce hry na flétnu v rámci ZUŠ Prostějov přímo v prostorách školy.

Pro své žáky škola připravuje několik školních projektových dnů, které jsou zaměřené na vzájemnou výchovně vzdělávací práci pro děti od první až po pátou třídu. Na zářijový výtvarný projektový den bude v říjnu navazovat vlastivědný projekt „Co víme o naší vlasti“, který bude zaměřen na nadcházející 100leté výročí naší republiky. V listopadu se mohou naši páťáci těšit na soutěž „Hrátky s počítačem“, která ověří jejich základní uživatelské znalosti a dovednosti v oblasti informatiky. Prosinec bude věnován hudebnímu projektu „Co Čech, to muzikant“. V dalších měsících jsou připravovány projektové dny, které prověří a prohloubí znalosti z matematické a jazykové gramotnosti, přírodovědy i tělesné výchovy.

Pro rodiče s dětmi je na 11. října naplánované druhé sportovní odpoledne nazvané Královna Koloběžka I. Rodinné týmy se budou moci zúčastnit závodů na koloběžkách a na ty nejlepší čeká odměna.

Dne 23. října si žáci naší školy připomenou narozeniny našeho státu výletem do města Hodonín, rodiště T. G. Masaryka. Děti navštíví místní muzeum a zoologickou zahradu. Škola touto cestou ještě jednou děkuje Obci Smržice za uhrazení autobusové dopravy.

Ve školní družině probíhá od prvních zářijových dní sbírka historických předmětů do „školního muzea“. Zapůjčené exponáty od občanů obce Smržice budou vystaveny 25. října v prostorách fary. Slavnostní otevření muzea bude zahájeno hudebním vystoupením dětí z Hudebně dramatického kroužku pod vedením obou vychovatelek. Zároveň se budou návštěvníkům nabízet omalovánky obce Smržice vytvořené dětmi z naší MŠ a ZŠ. Pro seniory chystá školní družina společné tvoření dětí se svými prarodiči. Tyto říjnové aktivity škola připravuje v rámci projektu „Vše nejlepší, republiko“.

Naše škola uzavřela v září spolupráci se základní školou v Čelechovicích na Hané. Jejím prostřednictvím bude realizovat srovnávací testy z jazykové (český a anglický jazyk) a matematické gramotnosti. Dále proběhnou společné hudební a sportovní aktivity i spolupráce mezi oběma mateřskými školami.

V rámci druhého projektu „Zapal svíčku vánoční“ škola naplánovala řadu výchovně vzdělávacích aktivit. Jednou z nich je i vánoční besídka Základní školy a Mateřské školy Smržice v kulturním domě 20. prosince, která uzavře kalendářní rok 2018.

Mgr. Eva Vlková - Ředitelka ZŠ a MŠ

Mateřská škola

Nový školní rok 2018/2019 začal ještě ve stávající budově mateřské školky, a tak od prvních chvil budova opět ožila dětskou radostí a smíchem.

Děti jsou rozděleny do dvou tříd, malé děti Broučci od 2 do 4 let a větší děti Štěňátka od 4 do 7 let.

Na úvod školních dnů přijelo za dětmi do školky divadlo s kašpárkem a hezkou veselou pohádkou.

V tomto školním roce jsme se opět zaměřili na logopedickou prevenci a správný vývoj řeči. Individuální pozornost věnujeme dětem s narušenou komunikační schopností. I proto ve školce proběhla logopedická depistáž pod vedením odborné pracovnice Speciálně pedagogického centra.

Díky vydařenému počasí probíhalo zářijové vzdělávání v rámci environmentální výchovy a prožitkových činností přímo v přírodě. Putovali jsme „Po stopách jezečka Bodlinky,“ kde se děti seznamovaly s živou i neživou přírodou. Jezeček si pro děti připravil krátkou pohádku a zajímavé úkoly. Za odměnu mu vyrobily spoustu kamarádů ze šišek.

Na závěr měsíce jsme si společně připravili několikadenní „Dožínkovou slavnost.“ Začala pletením a zdobením dožínkového věnce. Děti vyloupaly

zrníčka obilí a samy si je zkusily pomlít v mlýnku nebo roztlouct v hmoždíři. Vysvětlili jsme si, jak dlouhá cesta je od zrníčka až k dobrému chlebu. Další den si děti přinesly ovoce a zeleninu ze svých zahrádek. Z těchto plodů jsme se učili rozlišovat ovoce a zeleninu, třídili jsme barvy, všimli jsme si tvarů, určovali počty a samozřejmě i hojně ochutnávali.

V rámci spolupráce s rodiči nás ve třídě navštívila paní Slezáčková, oblečená do hanáckého kroje. Zazpívala dětem dožínkovou písničku a naučila je taneček s hanáckou písničkou. Dětem se moc líbilo nářečí, holky zase obdivovaly bohatý kroj a nechaly si roztočit vrstvenou krojovou sukni.

Závěr dožínek jsme věnovali novým prožitkům v podobě pečení chleba a jablkového štrůdlu. Těsto na chleba jsme zadělali z rozemletých zrníček obilí a nechali jsme ho vykynout v peřinách. Některé děti měly strach, že dopadneme jako v pohádce Hrncečku vař! Chléb se podařil a jeho vůně se linula celou budovou školky. Jablíčka na štrůdl si děti připravily samy a na hostinu pozvaly i paní ředitelku a ostatní pracovníky mateřské školky.

Chtěli bychom poděkovat všem rodičům za vstřícnou spolupráci, děkujeme i Spolku rodičů a také Obci Smržice za podporu v našich aktivitách. Do celého školního roku si přejeme hlavně spokojené děti a jejich rodiče.

Bc. Veronika Přikrylová - vedoucí učitelka
Ilona Přikrylová - učitelka

Spolek rodičů při MŠ ve Smržicích

V minulém čísle Smržického zpravodaje chyběl článek a ohlédnutí za akcemi, na kterých jsme se spolupodíleli, dovoluji mi, abych je připomněla.

Dětský den proběhl 26. 5. 2018 ve sportovním areálu ve Smržicích. Ve spolupráci s Kulturní a sportovní komisí jsme pro děti připravili soutěže, skákací hrad, malování na obličeje, jízdu na ponících, taneční vystoupení a v neposlední řadě bohatou dětskou tombolu. Odpolední zábavu nám zpestřila děvčata z tanečního kroužku z Čelechovic na Hané svým pěkným vystoupením. Pochvalu si zasloužili také smržičtí Sokolíčci se svojí sestavou, kterou nacvičili na letošní všesokolský slet.

Na závěr školního roku jsme spolupracovali s Mateřskou školou na **2. Zahradní slavnosti**, kde proběhlo rozloučení s předškoláky. Akce se konala na školní zahradě, za účasti paní starostky Ing. Hany Lebedové, paní ředitelky Mgr. Marie Zoubalové a spousty rodičů, kteří se přišli podívat, jak máme v mateřské škole šikovné děti a budoucí školáky.

Předškoláci měli připravené pěkné vystoupení s aktovkami, které zakončily symbolickým vstupem do školy. Následovalo rozdávání dárků a pak volná zábava na skákacím hradě a školní zahrádce. Od Spolku rodičů dostaly předškolní děti absolventská trička a čítanky do 1. třídy. Obdarovány byly všechny paní učitelky i s paní ředitelkou pěknou kytičkou za vydařené odpoledne a výbornou práci s dětmi.

Na začátku září se v mateřské škole konaly rodičovské schůzky, rodiče zde byli seznámeni s činností našeho spolku. Hovořilo se o plánovaných akcích o spolupráci s mateřskou školou a o možnosti, jak se mohou rodiče do práce spolku aktivně zapojit. Přihlásilo se několik nových členů, z čehož máme upřímnou radost. Těšíme se na nové podněty a nápady. První schůzka proběhla 1. 10. 2018, na programu byla organizace podzimních akcí. Tyto akce nás teprve čekají, dočtete se o nich příště.

Stalo se milým zvykem, že se děti v Mateřské škole ve Smržicích seznamují s lidovými tradicemi. Nyní na podzim to byla několikadenní dožínková slavnost. Zážitkovou formou se tak učí nové věci. Proto přišel nápad, že jsem při dožínkové slavnosti v mateřské škole oblékla hanácký kroj a přišla za dětmi na návštěvu s ošatkou naší úrody. Děti mě nejdříve překvapeně přivítaly. Potom jsme si společně zazpívali a zatancovali, jako na každé pořádné dožínkové slavnosti.

Těšíme se na setkání s Vámi na dalších akcích.

7. 10. 2018	Putování za Podzimníčkem
20. 10. 2018	Soutěž o nejhezčí hallowenskou dýni
1. 12. 2018	Mikulášské odpoledne
23. 2. 2019	Dětský karneval

Pavla Slezáčková – za Spolek rodičů

TJ Sokol Smržice

Pohádkové údolí

Na procházku z pohádky do pohádky se v sobotu 8. září vydaly desítky dětí. Inspiraci na letošní 11. ročník našly sokolky ve filmové pohádce „Tři bratři“. Děti se mohly potkat s rodiči tří bratrů, s ježibabou, se Šípkovou Růženkou a princem, s Karkulkou a její maminkou. Nechyběli tři bratři, myslivec, babička, Maruška z pohádky o dvanácti měsíčkách a na posledním desátém zastavení měsíce Červen a Září. Na stanovištích děti plnily úkoly zaměřené na fyzickou zdatnost, obratnost a postřeh. Výtvarné schopnosti děti uplatnily na stanovišti u tábořiště, kde malovaly pohádkové bytosti nebo květiny. Dívky si mohly vyrobit růžičku z papíru, kterou použily jako ozdobu do vlasů. Poznávání květin a bylinek bylo dalším oblíbeným úkolem. Závěr pohádkové procházky byl jako tradičně v sokolovně, kde král a královna předali dětem drobnou sladkost nebo nabídli čerstvý švestkový lívanec. K úspěchu celé akce velkou měrou přispěli i mladí členové sokola, kteří v předcházejících ročnících sami soutěžili. Děkujeme i všem příznivcům sokola za jejich pomoc a nápady. Naštěstí v české literatuře a filmové tvorbě je spousta krásných pohádek a pořadatelky už tuší o čem bude to příští pohádkové údolí.

Připravujeme:

10.11. Martinský pochod

*Irena Laurenčíková
starotska Sokola*

Klub českých turistů Smržice

Kolem republiky

Sedmou etapu našeho putování kolem hranic České republiky jsme si užili na trasách mezi Českým lesem a podhůřím Krušných hor. Skvělé ubytování se nám podařilo zajistit v rodinném hotelu Vildštejn v centru města Skalná hned kousek od stejnojmenného hradu. V přívěsu jsme si přivezli 44 kol, ale na celý týden jsme měli připraveny rozpis cyklotras i pěších tras.

V průběhu našeho pobytu jsme na svých bicyklech prozkoumali celé okolí Františkových Lázní, Mariánských Lázní a navštívili spoustu zdejších hradů, zámků, rozhleden a léčivých pramenů. Projeli jsme také celý výběžek

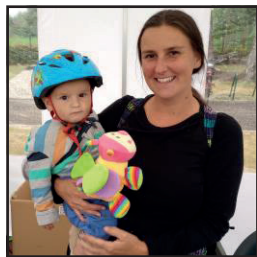
v okolí Aše a podívali se též do německého města Bad Brambach. Velice symbolickým místem jedné z našich tras byla návštěva nejzápadnějšího bodu ČR. Po návratu do Skalné zůstala vždycky chvilka na relaxaci v okolí hradu Vildštejn.

Smržická šlapka zmokla

Na jubilejní 20. ročník cykloturistické akce Smržická šlapka jsme se moc těšili a odpovídala tomu i příprava celé akce. Na značení tras jsme si dali obzvláště záležet, nechali jsme vytisknout speciální diplomy a objednali dokonce i country kapelu, která měla svojí muzikou vítat účastníky, vracející se odpoledne do cíle. Díky mohutné propagaci se na tuto akci těšily také stovky cyklistů z celého regionu a jeho okolí. Čáru přes rozpočet nám však tentokrát udělalo počasí. V sobotu 1. září přesně v sedm hodin ráno, kdy začíná start akce, začalo pršet. Kolem deváté naštěstí pršet přestalo, na chvíli

dokonce vykouklo sluníčko a cyklisté se přece jen začali sjíždět. Dorazilo také několik smržičáků, kteří se této akce účastní pravidelně a její dvacátý ročník si nemohli nechat ujít. Tradičně jsme vyhlášovali také nejmladšího a nejstaršího účastníka. Ten první to měl do sportovního areálu velice blízko.

Stal se jím Ondra Pelišek, kterému bylo deset měsíců a maminka ho vezla na trase 11 km. Jako nejstarší byl vyhlášen stejně jako v předchozím roce pan Karel Ošťádal.

Tento bývalý smržický občan přijel z Domova pro seniory v Kostelci na Hané a přesto, že už za týden oslaví své 92. narozeniny, přihlásil se na trasu 38 km. Bez problémů ji zvládl, i když při tom zmokl. Ondra dostal plyšáka a nejstarší pan Ošťádal balíček zdravé výživy. Dvacátého ročníku Smržické šlapky se zúčastnilo 264 cyklistů a devět z nich vyjelo dokonce na Praděd.

Zdeněk Balcařík - předseda KČT Smržice

ZO Českého zahrádkářského svazu

Letošní tropické léto je za námi. I v těchto horkých letních dnech zahrádkáři vyvíjeli aktivitu. V celé naší budově byla provedena výměna všech svítidel. Novější zářivky jsme obdrželi z Finančního úřadu, prostřednictvím jejich zaměstnance Jiřího Oštádal. Demontáž starých i montáž novějších zářivek provedl náš člen přít. Radek Kočirík – profesionální elektrikář. K ruce mu byla nápomocna jeho manželka Ludmila. Všem jmenovaným výbor velice děkuje. Začátkem července se konala členská schůze, která je již poněkolkáté spojena s „Pohodovým posezením“.

Celostátní výstava „Květy“ v Lysé nad Labem se konala v červenci. Nesla se v duchu zlatých šedesátých let a hnutí hippies. Příslušníci hnutí nosili ve vlasech květiny a pohybovali se v barevném oblečení. Propagovali spontánní chování, lásku a názor, že si člověk má užít života a nehonit se za penězi a kariérou.

Jeden den této výstavy patřil finále floristické soutěže ČZS s podtitulem „Staň se hvězdou floristiky“. Zde jsme měli zastoupení ve studentce Tereze Spurné, bytem Smržice, Zákostelí, v kategorii junioři. Všichni soutěžící měli za úkol vytvořit kulatou kytici ve stylu hippies, tvořenou lučními a letními květinami. Junioři pak ještě přizdobovali znak hippies. Tereza, která se předtím zúčastnila okresního kola (1. místo) a dále krajského kola, se v této celostátní soutěži umístila na krásném 3. místě a stala se tak „Hvězdou floristiky“. Děkujeme ji ještě touto cestou za vzornou reprezentaci naší organizace a přejeme jí další úspěchy nejen v tvořivosti, ale i ve studiu.

Jinak se po celou dobu prázdnin konaly pravidelné pondělní brigády, kde se hlavně muselo zalévat (voda z vlastní studny), okopávalo se, sekla se tráva, udržovaly se ovocné stromy. Také jsme prováděli pravidelný úklid, jelikož téměř každý víkend byl areál pronajatý k různým oslavám. Většina nájemců využívala uzavřený dvůr s pergolou, kde se opékaly selata, kýty atp. K lepšímu vzhledu dvora přispěla i nová zídka, kterou vybudovali naši sousedé.

I v zimních měsících pronajímáme naše prostory v budově. Přizemí pro 15 – 30 osob, sál v prvním poschodí má kapacitu až 70 míst. K tomu i kuchyň s vybavením. Zájemcům nezávazně ukážeme s ochotou naše prostory.

Děkujeme členům Mysliveckého spolku Smržice, kteří nám okopali v průjezdu část vlhké zdi, kterou budeme na jaře opravovat.

Moštování letos u nás začalo, vzhledem k dřívějšímu dozrávání ovoce, již koncem měsíce srpna a potrvá do konce měsíce října. Jen se změnilo osazenstvo „moštérů“. Ze zdravotních důvodů musel odstoupit př. V. Kouřil, kterého zastoupil úspěšně Zdeněk Köhler. „Stálice moštárny“, př. Staňa Zelinová a př. Dana Köhlerová úspěšně pokračují. Letos mají všichni práce hodně, držíme jim pěsti, ať to zvládají jako doposud.

Dosti početná skupina našich členů se zúčastnila v sobotu 29. září, u příležitosti 100. výročí vzniku Československa, slavnostního sázení lípy v parku sv. Jana Nepomuckého, které s bohatým kulturním programem přichystala obec. Všichni jsme se podepsali do Pamětní knihy a mnozí k lípě přihodili hlínu. Také jsme přivázali na lípu trikoloru.

Přejeme všem pěstitelům bohatou sklizeň, správné uskladnění zeleniny, ovoce i bylinek, abyste měli dostatek vitamínů z vlastních zásob a zůstávali zdraví po celé nadcházející období barevného podzimu i dlouhé, studené a doufám, že i bílé zimy.

A na závěr jedno pozvání nejen pro členy, ale i nečleny na „**Adventní posezení u punče**, spojené s výrobou vánočních dekorací, které se koná **ve čtvrtek 29. listopadu 2018 v 16. 00 hod.** Zveme i ty, kteří nechtějí nic vyrábět, ale mohou si přijít popovídat, ochutnat náš speciální punč a získat různé recepty na vánoční cukroví. Hlavně se odreagujete od denních starostí a shonu. Moc se na Vás těšíme!

Jaroslava Smičková - Jednatelka ZO ČZS

Myslivecký spolek Smržice

V uplynulém období oslavili členové Mysliveckého spolku Smržice krásných, kulatých padesát let našich kamarádů, pánů Marcela Palánka a Pavla Pudy. Oslava se konala v hojném počtu jak smržických myslivců, tak i jejich manželek a přítelkyň. Večerní setkání měli naši jubilanti vzorně zajištěné s nepřeberným množstvím jídla, pití i skvělé zábavy. Nezbyvá mi tedy než jim jménem našeho mysliveckého spolku a všech zúčastněných poděkovat a popřát mnoho zdraví, štěstí a spoustu dalších let v našem mysliveckém kolektivu.

Letošní extrémně horké a suché léto až s podivem svědčilo drobné zvěři, která se k našemu velkému překvapení po žních hojně ukazuje na polích a v remízích v naší honitbě. Snad za tímto příjemným úkazem stojí jak zásobení napáječek vodou, tak i změna režimu zemědělských prací, které vlivem velmi časně přichozího jara proběhly rychleji, než bývá běžné. Jak tomu ovšem

bývá, vše má své pro a proti a ani v tomto případě není vše ideální. S nárůstem počtu drobné zvěře se zvýšil počet predátorů, zejména lišek, které nemají v současnosti krom člověka přirozeného nepřítele a mají přímý vliv na úbytek drobné zvěře. Z tohoto důvodu se smržičtí myslivci zaměřují i na intenzivní a v mnoha případech úspěšný odlov této šelmy. Potíže s přemnoženou nežádoucí zvěří mají také podniky Semo, a.s. a Zemědělské družstvo Smržice, které trápí přemnožení zdivočelí holubi. V areálu společnosti Semo již vydal odbor Životního prostředí v Prostějově povolení k odlovu zdivočelých holubů na nehonebních pozemcích. Realizaci odlovu si zajišťuje majitel společnosti

Ing. Prášil se svými zaměstnanci vlastními lovecký lístek svépomocí a dle dosavadních informací se daří přemnožené holuby, kteří způsobují značné škody na plodinách pěstovaných firmou Semo, úspěšně tlumit.

V září proběhly tradiční střelby našeho spolku, kterých se zúčastnili nejen naši stálí honci, ale i manželky, přítelkyně a dcery našich členů. Na střelbách jsme si před nadcházející loveckou sezonou osvojili bezpečné zacházení se zbraněmi i střelbu samotnou. Akce byla opět pojata formou soutěže a výherci si odnesli jako památku na tento den trofejové poháry. Na prvním místě se umístil Miroslav Herman, na druhém Vlastimil Korec a na třetím pan Stanislav Obručník. Pro všechny členy byly

poté připraveny mikiny s vyšitým emblémem MS Smržice, které budeme používat jako stejnokroj na společných akcích. Tyto mikiny nám jako sponzorský dar věnovala Obec Smržice v čele s paní starostkou Ing. Hanou Lebedovou. Paní starostce jménem našeho spolku velmi děkuji nejen za tento dar, ale i za výraznou podporu, kterou nám, smržickým myslivcům v uplynulých volebních obdobích poskytovala.

*Miroslav Herman
Jednatel MS Smržice*

Tělovýchovná jednota Smržice

O víkendu 25. a 26. srpna se konal na fotbalovém hřišti 6. ročník turnaje „O pohár starostky obce Smržice“. Tento ročník pořádaný pod společnou hlavičkou TJ Smržice / Futsal Čelechovice n. H. byl opět mezinárodní. Slovenské týmy doplnila dvě družstva Gornik Walbrzych z Polska. Na dvou hřištích se odehrály boje 12ti přihlášených družstev nejprve v základních skupinách a následně utkání o konečné umístění v turnaji.

Vítězem finálové skupiny se stalo družstvo 1. MFK Vyškov, které převzalo vítězný pohár z rukou paní starostky Ing. Hany Lebedové. Družstvo TJ Smržice / Futsal Čelechovice n.H. obsadilo v konečné tabulce 6. místo.

Doprovodný program turnaje byl zpestřen různými soutěžemi, ukázkou hasičkého zásahu SDH Protivanov a bohatou tombolou. Součástí sobotního večera bylo vystoupení mistra ČR v kouzelnictví Ondřeje Sládka, dále rapové vystoupení BlackFish a parket patřil taneční skupině DeepSkillz Crew, která předvedla ukázky breakdance a capoeiry.

Oddíl kopané děkuje všem, kteří se na přípravě turnaje podíleli, a současně děkuje všem sponzorům a Obci Smržice za podporu tohoto turnaje.

Jiří Příkryl - člen výkonného výboru TJ Smržice

Firma LASKI

Firmě LASKI ze Smržic se daří a v dobrém zviditelňuje jméno naší obce po celém světě. Její stroje putují téměř do všech koutů planety. Snad nejdál cestují stroje až na Nový Zéland. Firma stále roste a nabízí širokou řadu neustále inovovaných výrobků pro zvelebování okolí lidských sídel. LASKI nyní dokončila novou halu montáže a připravuje zavedení robotických pracovišť.

Nově vyvinuté a inovované stroje firma LASKI letos prezentovala na významných výstavách v Evropě: Techagro v Česku, Galabau v Německu, Salonvert ve Francii a APF v Anglii.

Nejnovějším počinem firmy LASKI je velká fréza na pařezy s pásovým podvozkem Predator P56R na dálkové ovládání. Stroj je vybaven motorem od firmy Kohler, který splňuje nejpřísnější ekologické normy. Právem byl stroj hlavní atrakcí na stáncích firmy LASKI na výše zmíněných výstavách. Velký úspěch zaznamenal zahradní štěpkovač LS 95, kterého se už vyrobilo přes 100 kusů. Stroj je jednoduché, robustní a promyšlené konstrukce.

Je to také příklad stroje, který tvoří svou vlastní řadu výrobků. Nabízen je v nejjednodušší ručně tlačené verzi, ale také jako nesený nebo nesený pro připojení k traktoru, s elektrickým pojezdem a ve vývoji je i s elektrickým pohonem.

Firma LASKI stále zdokonaluje kvalitu svých výrobků. Do vývoje zapojila designery a provádí vývoj ekologičtějších strojů. Nejnovějším trendem jsou plně elektrické stroje i pro údržbu měst a obcí.

Ing. Lukáš Beránek – marketing

V sobotu 8. září pozvali Sokoli smržické děti do Pohádkového údolí a tentokrát se nechali inspirovat pohádkou „Tři bratři“.

Na jednom ze stanovišť byla také Karkulka s maminkou.

Výstavba nové mateřské školy je těsně před dokončením.

Nová budova je hotova také z nádvoří strany. Zbývá dokončit chodníky a balkon, který bude lemovat všechny třídy mateřské školy.

V sobotu 29. září pozvala obec své spoluobčany do parku Sv. Jana Nepomuckého ke slavnostnímu vysazení Lípy 100. výročí vzniku Československa.

Součástí slavnostního programu byla československá státní hymna v podání mužského folklorního pěveckého sboru Rovina.

SMRŽICKÝ z p r a v o d a j

Vydává Obec Smržice

Adresa:

Obecní úřad Smržice, J. Krézy 40, 798 17 Smržice
Tel.: 582 381 127, E-mail: starostka@smrzice.cz
Vychází čtvrtletně v nákladu 600 výtisků

Redakční rada ve složení:

Ing. Jiří Příkryl (řídící redaktor), Ing. Hana Lebedová,
MUDr. Petra Melicherová, Radka Odvářková,
Doc. Ing. Eva Křístková, Ph.D.

Redakční rada si vyhrazuje právo upravovat příspěvky
Publikace neprošla jazykovou úpravou

Fotografie:

Zdeněk Balcařík, Pavel Kratochvíl a archiv spolků

Tisk a grafická úprava:

Tiskárna JOLA, v.o.s. Kostelec na Hané

Smržický zpravodaj je zapsán do evidence periodického tisku
ev. číslo MK ČR E 21275

Periodický tisk územního samosprávného celku.